

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslopije štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 40.

V Ptujju v nedeljo dne 2. oktobra 1910.

XI. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in obsega skupno 10 strani. Poleg tega prinašamo 2 slike. Delujmo za list, da bode priloga redna!

Deželni zbor — razbit! Slovenski poslanci vrgli deželo v revščino! — Ljudstvo izdano in prodano.

Včeraj zvečer smo dobili iz Gradca telegram, da so se vsa pogajanja za delazmožnost razbila, da deželni zbor letos ne bode več sklican in da bode sploh bržkone razpuščen. Slovenski poslanci so torej v svoji trdovratnosti dosegli cilj. Pribiti je treba, da so poslanci vseh drugih strank vse naredili in da je tudi vlada pomagala, da bi se v deželnem zboru delalo. Krivi so torej edino slovenski poslanci, ki nosijo tudi vso odgovornost za ta svoj politični zločin. Kajti slovenski poslanci so hoteli izsiliti dovoljenje, da se štajerska dežela raztrga. In ker se jim to ni posrečilo, niso pustili da bi deželni zbor prišel do dela...

Grozne bodo posledice tega nepremišljenega, silovitega postopanja zlasti za spodnještajersko slovensko ljudstvo. Dežela je brez sredstev, dolgovi se bodo nabirali, gospodarsko važnega dela se prav nič ne more izvršiti, podpore, brezobrestna posojila, regulacije Drave in Pesnice in vse drugo je splavalo po vodi...

Vbogo ljudstvo! Zdaj bodo šli ti slovenski poslanci za peč — spat. Zdaj so napravili, kar znajo in kmalu bomo na vseh krajih in koncih dežele pričeli čutiti posledice te „političke“. In marsikdo bode proklinjal tiste, katerim je protustavna politika več vredna nego gospodarsko delo za ljudstvo!

Velikanski polom na Koroškem.

22. septembra imela je klerikalna „central-kasa“ svoj občni zbor. Ker je voditelj te kase, monsignore Weiss, s pol milijona kmetkega denarja pobegnili, vodi jo zdaj slovenski „odrešenik“ monsignore Podgorc. Prvaški listi vedno trdijo, da slovenske posojilnice pri temu polomu niso udeležene. In vendar stoji bankerotni kasi zdaj slovenski vodja monsg. Podgorc na čelu, tisti Podgorc, ki ima svoj nos pri vsaki slovenski posojilnici in ki je tudi duša „S. Mira“. Erklāret mir... Na občnem zboru, h kateremu se niso upali nobenih poročevalcev pustiti, ker imajo preslabo vest, podal je monsignore Podgorc svoje poročilo. Temu poročilu posnemamo sledeče podatke, iz katerih bodejo naši čitatelji vso brezvestnost farškega gospodarstva na Koroškem izpoznali:

„Central-kasa“ je zveza blagajniških društev in kmetijskih združenj, ki je bila l. 1899 ustanovljena kot revizijski organ (!!) za od klerikalne stranke uresničene zdruge. Denarni promet vseh teh združenj je znašal deset milijonov kron (brez prometa „central-kase“

same). To veliko gospodarsko podjetje je bilo vsled postopanja predsednika (Weissa) docela uničeno. Pravila so pustila predsedniku neomejeno ravnati. Napake predsednika so bile pomanjkanje razumevanja življenja, otroški optimizem, velika prevzetnost. K temu prišel je še popolnoma nezmožni gospod iz Feldkirchena. Financiranje Kayserjevega podjetja napravil je najprej drugi zavod. Ko je ta zavod denar zahteval, vzela je Weiss denarje „central-kase“, da bi svojega prijatelja Kayserja rešil. Misli je pač, da so bila Kayserjeva podjetja res toliko vredna, kolikor so bila vknjižena. Ko se je izkazalo, da je to napačno, je bil polom splošno znan. Kayser je bil že dolgo nezmožen za plačila. „Central-kasa“ je imela še par stotisoč kron, dokler ni revizija promet ustavila. Zdaj tožijo na deželi vložniki, posojilnice tožijo pri „central-kasi“, in povsod grozi velika zmešnjava, veliko oškodovanje kmetov... Financielni položaj je danes takšni, da je okroglo 3 milijone kron vložnih; od teh jih ima jamstvo 2 milijona. Ali poleg združenj se nahajajo še druga pasiva. Vknjiženje je tako slabo, da se ničesar ne ve o porabi denarjev (pokradeni so morda!) Tudi iz deponiranega denarja manjka okroglo 500.000!! Central-kasa je torej bržkone z 2 in pol milijona kron pasivna...

Tako približno je poročal Podgorc, torej slovenski politični duhovnik, ki je vodja „Mirove“ stranke na Koroškem. Gotovo je mož kolikor mogoče zakrival in ni vse povedal. Ali naši čitatelji si lahko mislijo, kako stoji stvar.

Klerikalni polom na Koroškem je eden največjih zločinov, kar jih pozna gospodarsko-politična zgodovina zadnjih desetletij. Tisoče kmetijskih družin, ki so naložile svoje prihranjene krajcarje po klerikalnih „posojilnicah“, je ta polom uničil. Klerikalci so vpili, da bodejo kmeta „rešili“, a spravili so ga na beraško palico...

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor niti do dnevnega reda ni prišel. V prvi seji se je došle spise prečitalo. Istotako v drugi seji. In tako se je to komedijo nadaljevalo.

Koroški deželni zbor nima razven orglarja Grafenauerja nobenih slovenskih poslancev. Vsled tega deluje tudi prav pridno v zmislu gospodarskih zahtev prebivalstva. Malo je deželnih zborov, ki bi toliko koristnega storili. Primanjkuje nam prostora, da bi posamezne točke razprav omenili.

Naši davki! Bivši češki minister Prašek bil je svoj čas brez vsacega premoženja. Zdaj pa vleče 16.000 K penzije na leto. Listi poročajo, da si je zdaj tudi veleposestva za 2 1/2 milijona nakupil. Politika je za gotove ljudi vendar dobri „kšeft“!

Nemški cesar obiskal je, kakor smo že poročali, na Dunaju našega cesarja. Pri sprejemu na dunajskem rotovžu je imel govor, v katerem je zlasti naglašal velepomembno zvestobo Nemčije do naše države. V hipu ne-

varnosti se avstro-ogrsko država vedno lahko na Nemčijo zanese. To je zlasti zato pomembno, ker nas hočejo panslavistični hujskači odtujiti od mogočne Nemčije in nas izročiti željam slovanskega Balkana ter Rusije.

Belgijska kraljevska dvojica odpotuje 2. oktobra na Dunaj, da ostane tam par dni kot gost našega cesarja.

Naš cesar romal je te dni na božjo pot v Maria-Zell. V svojem govoru je tam zlasti pohvalil domačine, ker sprejemajo vse romarje brez razlike narodnosti. S temi besedami je cesar zlasti tiste narodnjaške hujskače udaril, proti katerim se tudi mi vedno borimo. Slovenski klerikalci n. pr. pozabijo vedno na svojo krščansko dolžnost, kadar se jim grè za njih narodnostno gonjo. To je obsojevanja vredno in to obsodbo smo tudi iz cesarjevega govora slišali.

Nemško-češka pogajanja so vendar tako daleč dovedla, da se je splanil začetek nekakega sporazuma. Upati je, da se bode neznosni narodnostni boj, ki je sleherni gospodarsko delo v državni zbornici onemogočil, vendar-le končal ali pa vsaj na pametna pota spravil, kjer ne bode gospodarskemu napredku države škodoval. Slovenski poslanci seveda niti toliko pameti nimajo kakor češki.

Passivno rezistenco pričeli so zdaj železničarji v Bozni. Južni železničarji so jo že končali in so si baje mnogo pridobili. Deželna vlada v Bozni pa je železničarske organizacije razpuščila.

400 Rusov izgnala je oblast iz ostravsko-karvinškega revirja, ker so bili vedno pti pobojih in umorih udeleženi. Kaj pravijo „slovenski bratje“ k temu?

Pozor!

V nedeljo, dne 2. oktobra 1910 popoldne pred novim rotovžem (Florianiplatz) v Ptujju

● velika ljudska tombola. ●

● Dobitki so jako lepi in vredni. ●

Pridite vsi!

Dopisi.

Iz Celja. (Dr. Ambroschitsch proti Watzlaweck-Sanecku). Dne 13. septembra 1910. vršila se je pred c. k. okrajno sodnijo v Celju (sodnik dr. Stepichnegg) končna razprava o tožbi zaradi žaljenja časti, ki jo je sprožil g. dr. Otto Ambroschitsch proti nekemu Richardu Saneck, pravilno Watzlaweck, ki se imenuje „pisatelj“ in je znani prijateljček g. Avgusta Ajstrich ter turškega princa Ekkerem Bey Flora. Obtoženec se je v Stopperjevi gostilni v Celju izjavil, da je g. dr. Ambroschitsch rabil na napačno ime se glasečo prosto karto za vožnjo na južni železnici. Watzlaweck prečital je pobožnim poslušalcem tudi paragrafe, po katerih bi se (po njegovem mnenju) moral dr. Ambroschitsch kaznovati in je končno urbi et orbe

V vsaki hiši naj bodejo „Štajerčeve“ užigalice!